

شعارهای ملی زیر سایه رانت و انحصار

مردم در تله استعمار

خودروسازان

صفحه ۸

سر مقاله

پیمان مولوی

اقتصاد و ضرورت انتخاب درست ابزارها

دستیابی به توسعه پایدار همانند بازی گلف به ابزارهای متناسب و تکنیکی دقیق نیاز دارد؛ ابزاری که به صورت هوشمندانه و هماهنگ به کار گرفته شوند. استفاده از ابزار نامتناسب در بهترین شرایط، قدری پیشرفت ظاهری ایجاد خواهد کرد؛ ولی در نهایت نه قادر است برخاستنی مؤثر ایجاد کند و نه مسافتی مطلوب را طی کند. چندی پیش در میدان گلف از مربی خود پرسیدم: «آیا امکان دارد با این چوب گلف بیش از ۱۰۰ یارد ضربه زد؟» پاسخی کوتاه و روشن شنیدم: «انتخاب مناسب چوب، اساس رسیدن به هدف است. با چنین ابزاری حتی می‌توانی به‌راحتی بیش از این مسافت بزنی، به شرط آنکه ابزار را درست انتخاب کنی.» عمیق‌تر که نگریستم متوجه شدم این قانون فقط به زمین گلف محدود نیست. گلف را می‌توان استعاره‌ای گویا و دقیق از اقتصاد دانست؛ دنیایی که موفقیت در آن به شناخت عمق مسئله، انتخاب صحیح ابزارها و تکنیکی حرفه‌ای بستگی دارد. اصرار و پافشاری بر انتخاب ابزار نامناسب، تنها انرژی و منابع را هدر می‌دهد و ما را به دور شدن از اهداف اصلی سوق خواهد داد. وضعیت امروز اقتصاد ایران مشابه گلف‌بازی است که کلاب (چوب گلف) را به درستی انتخاب نکرده و اصرار دارد با یک ابزار نامناسب، توپ را به مسافتی مطلوب برساند. ما برای دستیابی به سطح مناسب رشد اقتصادی، رفاة عمومی و حضور مؤثر در عرصه رقابت جهانی به ابزارهای مشخص و ویژه‌ای نیاز داریم. ابزارهایی همچون:

بهبود رتبه اعتباری بین‌المللی (رتبه کنونی: ۷ از ۷) افزایش شاخص آزادی اقتصادی (رتبه فعلی: ۱۵۹ از ۱۶۵) ارتقای شفافیت اطلاعات اقتصادی

ارتقای رقابت‌پذیری اولویت قرار دادن منافع مردم ایران در تخصیص منابع ایجاد شفافیت کامل در بودجه

ادامه در صفحه ۲

روزنامه صبح ایران

سه‌شنبه ۲۴ تیر ۱۴۰۴
۱۹ محرم ۱۴۴۷
۱۵ جولای ۲۰۲۵
سال بیست‌ونیم
شماره ۵۹۵۴
۱۲ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

چگونه اقدامات برخی منجر به خطر افتادن امنیت ملی می شود؟

هزینه‌سازی

به سبک تندروها

همه چیز از استوری اینستاگرامی مهدی محمدی، مشاور راهبردی محمدباقر قالیباف شروع شد؛ انتشار تصویری از نقشه سرزمین‌های اشغالی (اسرائیل) پس از حمله اتمی با دو ابر قارچی هسته‌ای نشان می‌داد. این تصویر همراه با متنی منتشر شد که مضمون آن به نوعی تأیید ضمنی بر لزوم داشتن سلاح هسته‌ای برای بازدارندگی بود.

این اقدام در فضای مجازی با واکنش‌های انتقادی روبرو شد و توجه رسانه‌های بین‌المللی را هم به خود جلب کرد. آنچنان که روزنامه اسرائیلی جروزالم پست در گزارشی، این استوری را با لحنی هشدار آمیز تحلیل کرده و آن را به عنوان تهدیدی هسته‌ای از سوی یک مقام رسمی ایرانی تلقی کرد. در این گزارش آمده است: «مهدی محمدی، مشاور استراتژیک محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس ایران، تصویری را در استوری اینستاگرام خود منتشر کرد که دو ابر قارچی شکل و بارش رادیواکتیو در سراسر اسرائیل را به تصویر می‌کشد. البته محمدی بلافاصله پس از انتشار این تصویر، استوری خود را حذف کرد و اعلام کرد که این استوری توسط آدمین پیج و به اشتباه منتشر شده و وی اعتقادی به کمک بمب اتم به ارتقاء بازدارندگی کشور ندارد! البته این دسته از اتفاقات، اولین بار نیست که اتفاق می افتد، بنابر آنچه روابط عمومی دفتر نماینده ولی فقیه در گیلان روایت می‌کند، در جمعه اخیر رسول فلاحتی امام جمعه شهر رشت نیز در خطبه های نماز جمعه با تأکید بر اینکه رهبر معظم انقلاب اسلامی میدان‌دار اصلی این جنگ نابرابر بودند، اظهار داشت: «فرماندهی دقیق و راهبردی مقام معظم رهبری در جریان جنگ دوازده‌روزه و همچنین عملیات طوفان‌الاقصی، باعث شد تا دشمن نتواند اهدافش را محقق کند.

شرح در صفحه ۲

آمار مشخصی از تعدیل نیرو وجود ندارد

کارگران قربانیان اصلی جنگ ۱۳ روزه

صفحه ۱

بازگشت به میز مذاکره مطلوب است؟

چشم انداز

دیپلماسی

در سایه جنگ

صفحه ۱۱

پزشکیان در اجلاس روسای دانشگاه‌های بزرگ کشور مطرح کرد دفاع از حریم دانشگاه در برابر تنگ‌نظری‌ها

صفحه ۲

نمایشگاه «شکوه ایران باستان» تمدید می‌شود؟

رفت و آمد آثار تاریخی ایران در راه چین

صفحه ۶

سیگنال‌های متضاد واشنگتن و تل‌آویو درباره ایران؛ بازی جدید یا اختلاف نظر؟

سناریوی محتمل بعدی در مذاکره ایران و آمریکا

چهار هدف بلندپروازانه را دنبال می‌کرد؛ نابودی کامل برنامه هسته‌ای ایران، اهدام توان موشکی، بی‌ثبات‌سازی یا حتی تغییر نظام و در نهایت، کشتادن آمریکا به یک جنگ تمام‌عیار علیه تهران. با این حال، به گفته طوسی، دستاورد نهایی اسرائیل بسیار کمتر از این اهداف اولیه بود. او با استناد به ارزیابی‌های مقدماتی اطلاعاتی آمریکا و اروپا تصریح می‌کند که بخش عمده‌ای از تأسیسات عمیق هسته‌ای ایران از حملات آسیب جدی ندید و ذخایر اورانیوم غنی‌شده ایران نیز عمدتاً حفظ یا به نقاط امن منتقل شد. اگرچه ضربه به مرکز اصلی تبدیل اورانیوم ایران مهم ارزیابی شد، کارشناسان معتقدند این قابلیت فنی در سایر مراکز قابل ارزیابی است. همچنین، آسیب احتمالی به سانتریفیوژها به دلیل قطع نظارت بین‌المللی پیش از جنگ به‌سختی قابل سنجش است.

در میدان نظامی اما معادله به سود ایران خرسید. تهران با پرتاب حدود ۴۰ موشک بالستیک، اهداف راهبردی و حساس اسرائیل را هدف قرار داد؛ اقدامی که تصاویر ماهواره‌ای و حتی اعترافات رسمی اسرائیل آن را تأیید می‌کنند، گرچه سانسور گسترده، ابعاد واقعی خسارات را پنهان نگه داشت. منابع مستقل از جمله دانشگاه ایالتی اورنج نیز گزارش دادند که ایران حداقل پنج مرکز نظامی و اطلاعاتی دیگر اسرائیل را هدف قرار داد. روند جنگ نشان داد با ادامه حملات دقیق‌تر و محدودتر ایران، ذخایر سامانه‌های دفاعی آمریکا و اسرائیل رو به کاهش گذاشته و خطر فرسایشی شدن جنگ به نفع ایران تقویت می‌شد.

اهمیت این روند آنجاست که حتی دونالد ترامپ اذعان کرد ایران ضربه سنگینی به اسرائیل وارد کرد و استیون بنن، مشاور نزدیک ترامپ، آتش‌بس را نجات‌دهنده اسرائیل خواند؛ آن هم در شرایطی که ذخایر موشک‌های رهگیر آمریکا و اسرائیل که تولید آن‌ها به مواد اولیه کمیاب به ویژه از چین وابسته است، رو به اتمام بود.

سینا طوسی در جمع‌بندی خود تأکید می‌کند: جنگ اخیر بار دیگر نشان داد هزینه و محدودیت‌های اعمال گزینه نظامی برای نابودی برنامه هسته‌ای و موشکی یا تغییر نظام در ایران بسیار بالاتر از تصورات اولیه است. اکنون آمریکا و اسرائیل با دو راهی راهبردی روبرو شده‌اند: تشدید تنش و حرکت به‌سوی یک جنگ منطقه‌ای فراگیر یا بازنگری در راهبردها و کاهش موقت تنش با ایران در سایه تحولات پیچیده منطقه‌ای.

در نگرش حامیان جنبش «ماگا» نسبت به جنگ اسرائیل و ایران بوده است. اگرچه این پایگاه در ابتدای بحران با شور و حرارت از حملات اسرائیل حمایت می‌کرد، اما تا‌زق‌ترین نظرسنجی‌ها از ریزش محسوس حمایت آنها حکایت دارد. بر اساس نظرسنجی جی.آل. پارتنرز، در اواخر بهار ۲۰۲۵، حدود ۶۵ درصد از حامیان ماگا از حملات نظامی آمریکا علیه ایران حمایت می‌کردند. همچنین، نظرسنجی موسسه گری هاوس نشان داد نزدیک به ۹۰ درصد هواداران ترامپ موافق حملات محدود نظامی به ایران هستند و این اقدامات را نه یک جنگ تمام‌عیار، بلکه «مداخله‌ای محدود» تلقی می‌کنند. با این حال، ورق در تابستان برگشت: نظرسنجی یو‌گا – اکونومیست، نشان داد تنها ۲۳ درصد جمهوری‌خواهان با دخالت مستقیم آمریکا در جنگ ایران و اسرائیل موافق‌اند، در حالی که ۶۰ درصد صراحتاً مخالفت کردند. طبق گزارش دیلی پیست، ۵۳ درصد از حامیان ترامپ نیز با پیوستن آمریکا به حملات اسرائیل علیه ایران مخالفت نشان دادند.

کارشناسان از جمله امیرعلی ابوالفتح، سه عامل اصلی را در پس این تغییر تحلیلی می‌کنند: نخست، نگرانی از گرفتار شدن آمریکا در یک جنگ طولانی و پرهزینه، که با شعار همیشگی ماگا یعنی «اول آمریکا» در تضاد است. دوم، اصرار این جریان بر دوری از مداخلات خارجی و تمرکز بر منافع داخلی؛ چیزی که حضور نظامی در غرب آسیا را به چالش می‌کشد. سوم، اختلافات آشکار در رهبری جناح ماگا؛ چهره‌هایی چون مارچوریو تیاور گرین و استیو بنن، ورود مستقیم نظامی به ایران را رد کرده و گزینه تحریم و دیپلماسی را ترجیح می‌دهند. این شکاف در پایگاه سنتی ترامپ، یک چالش استراتژیک برای او در انتخابات پیش روست: از یک سو ترامپ برای پیروزی نیازمند بسیج کامل حامیان ماگا است، از سوی دیگر فشار افکار عمومی و هوادارانش می‌تواند او را به اتخاذ رویکردی محتاطانه‌تر وادار کند. ادامه این روند، احتمالاً باعث سردی و افت مشارکت انتخاباتی این گروه می‌شود؛ موضوعی که ممکن است ترامپ را به سمت اتخاذ سیاست‌های معتدلاتر سوق دهد و زمینه را برای جذب آرای جمهوری‌خواهان سنتی و رأی‌دهندگان میان‌عمر باز کند.

شکست اهداف راهبردی اسرائیل در جنگ دوازده روزه با ایران
سینا طوسی، تحلیلگر ارشد شورای آتلانتیک، در ارزیابی جنگ دوازده‌روزه ایران و اسرائیل می‌نویسد: پیش از آغاز حمله، اسرائیل

آغاز شود. در تحولی دیگر، مجلس ایران اخیراً طرح تخلیق همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را تصویب و پزشکیان آن را اجرایی کرده است؛ اما این قانون صراحتاً تأکید دارد که همکاری با آژانس تنها در صورت احترام به حاکمیت ملی ایران و تضمین حق غنی‌سازی اورانیوم ادامه خواهد یافت؛ تصمیم نهایی در این‌باره نیز به شورای عالی امنیت ملی واگذار شده است. تحلیلگران معتقدند این قانون نه مانعی جدی، بلکه نشانه‌ای از استمرار مسیر دیپلماتیک است و پیام تهران به جامعه جهانی روشن است: مسیر سازنده باز است، اما ایران آماده عقب‌نشینی بر برابر فشار نیست.

آدمینوی تکذیب: اختلافات پنهان مسکو و تهران بر سر حق غنی‌سازی اورانیوم

سایت آمریکایی «آکسیوس» به نقل از منابع مطلع فاش کرد ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، در پیام‌هایی به دونالد ترامپ و مقامات ایرانی اعلام کرده است که از توافق هسته‌ای مبتنی بر «ثنی‌سازی صفر» حمایت می‌کند و معتقد است ایران نباید هیچ‌گونه حق غنی‌سازی اورانیوم داشته باشد. به نوشته آکسیوس، پوتین حتی تهران را تشویق کرده با توافقی موافقت کند که به‌طور کامل غنی‌سازی را ممنوع می‌سازد و در عوض، روسیه حاضر است اورانیوم غنی‌شده را با ایالات متحده خبر داده است. این گزارش تأکید می‌کند که دولت ایران، در پی تحولات و تنش‌های اخیر، بیش از هر زمان دیگری برای ورود به مسیر دیپلماسی آماده است؛ اما هشدار داده اگر واشنگتن به تشدید فشارها ادامه دهد، تهران نیز گزینه‌های متقابل را در دستور کار دارد. در هفته‌های گذشته، مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران و عباس عراقچی، وزیر خارجه، با راه‌اندازی یک کارزار رسانه‌ای هدفمند، تلاش کرده‌اند تصویری متمایز از روابط تهران با واشنگتن و تل‌آویو ترسیم کنند. رهبران ایران در اظهارات خود، تأکید ویژه‌ای بر امکان دستیابی به توافق با آمریکا داشته‌اند؛ رویکردی که به باور بسیاری از ناظران، نشان‌دهنده تغییر موازنه قدرت به سود جناح‌های متمایل به مذاکره در تهران پس از حملات سنگین اخیر اسرائیل و آمریکا است. این روزنامه به نقل از یک مقام ارشد دولت ترامپ می‌نویسد: «ارزیابی واشنگتن آن است که ایران، حتی پس از تجربه حملات نظامی و همچنان برای توافق دیپلماتیک درباره برنامه هسته‌ای خود آمادگی دارد.» به گفته استیو وینکاف، نماینده ویژه آمریکا در امور خاورمیانه، مذاکرات جدید می‌تواند «خیلی سریع، ظرف هفته آینده یا کمی بعد»

شکاف در پایگاه ترامپ؛ حمایت حامیان ماگا از جنگ با ایران ریزش کرد

در ماه‌های اخیر، صحنه سیاسی آمریکا شاهد تغییر قابل توجهی

از طریق دیپلماسی به توافق برسیم، اما با برنامه اسرائیل مخالفتی ندارم.» او همچنین با اشاره به تجربه حمله اخیر، تأکید کرده که علاقه‌ای به تکرار حمله نظامی آمریکا به ایران ندارد.

یک مقام ارشد اسرائیلی نیز در گفتگو با وال‌استریت ژورنال تصریح کرد: تصمیم تل‌آویو برای اقدام نظامی به ارزیابی جدیت تلاش‌های تهران برای احیای برنامه هسته‌ای وابسته می‌باشد و اسرائیل نیازی به کسب‌اجازه یا حمایت صریح آمریکا برای آغاز حملات جدید علیه ایران نمی‌بیند. این مقام با اشاره به ارزیابی‌های اطلاعاتی اسرائیل تأکید کرد: بخشی از ذخایر اورانیوم غنی‌شده ایران، در جریان حملات اخیر در تأسیسات اصفهان باقی مانده و ممکن است تهران، در صورت شدت‌بخشی به برنامه خود، بخشی از این مواد را مجدداً بازیابی کند. این مقام امنیتی همچنین هشدار داد: هرگونه تلاش ایران برای بازیابی اورانیوم از سایت اصفهان یا ازسرگیری فعالیت‌های حساس هسته‌ای، به سرعت تحت رصد و واکنش اسرائیل قرار خواهد گرفت.

آیا مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا به زودی ازسر گرفته می‌شود؟

روزنامه واشنگتن پست در گزارشی تحلیلی با استناد به دیدگاه تحلیلگران داخلی و خارجی ایران، از شکل‌گیری یک اجماع کوسابقه در فضای سیاسی تهران درباره ضرورت ازسرگیری مذاکرات هسته‌ای با ایالات متحده خبر داده است. این گزارش تأکید می‌کند که دولت ایران، در پی تحولات و تنش‌های اخیر، بیش از هر زمان دیگری برای ورود به مسیر دیپلماسی آماده است؛ اما هشدار داده اگر واشنگتن به تشدید فشارها ادامه دهد، تهران نیز گزینه‌های متقابل را در دستور کار دارد. در هفته‌های گذشته، مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران و عباس عراقچی، وزیر خارجه، با راه‌اندازی یک کارزار رسانه‌ای هدفمند، تلاش کرده‌اند تصویری متمایز از روابط تهران با واشنگتن و تل‌آویو ترسیم کنند. رهبران ایران در اظهارات خود، تأکید ویژه‌ای بر امکان دستیابی به توافق با آمریکا داشته‌اند؛ رویکردی که به باور بسیاری از ناظران، نشان‌دهنده تغییر موازنه قدرت به سود جناح‌های متمایل به مذاکره در تهران پس از حملات سنگین اخیر اسرائیل و آمریکا است. این روزنامه به نقل از یک مقام ارشد دولت ترامپ می‌نویسد: «ارزیابی واشنگتن آن است که ایران، حتی پس از تجربه حملات نظامی و همچنان برای توافق دیپلماتیک درباره برنامه هسته‌ای خود آمادگی دارد.» به گفته استیو وینکاف، نماینده ویژه آمریکا در امور خاورمیانه، مذاکرات جدید می‌تواند «خیلی سریع، ظرف هفته آینده یا کمی بعد»

در هفته‌های اخیر، فضای سیاسی ایران، آمریکا و منطقه شاهد تحولات شتابان بوده است؛ از تلاش‌های دیپلماتیک دولت پزشکیان و تأکید بر دفاع از خطوط قرمز، تا هشدار بی‌پرده نتانیاهو به تهران و آمده‌باش اسرائیل برای اقدام نظامی. همزمان، اجماع تازه‌ای در تهران برای بازگشت به مذاکره با واشنگتن شکل گرفته و شکاف در پایگاه ترامپ نسبت به جنگ با ایران عمیق‌تر شده است.

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، در سخنانی با لحنی قاطع و دیپلماتیک هشدار داد که جنگ، دستاوردی برای هیچ‌یک از طرف‌ها ندارد و پیروزی قطعی در میدان نبرد، افسانه‌ای بیش نیست. او که صبح یکشنبه از وزارت نفت بازدید می‌کرد، صراحتاً اعلام کرد دولتش مجموعه‌ای از تلاش‌های فعال دیپلماتیک را برای مهار بحران و جلوگیری از تشدید تنش‌ها به جریان انداخته است. به گزارش فارو، پس از این بازدید، مسعود پزشکیان بر رویکرد دولت خود به سیاست

وفاق ملی و احترام به حاکمیت دیگر کشورها تأکید کرد و هشدار داد که جمهوری اسلامی در برابر هرگونه تلاش برای سوءاستفاده از شرایط کنونی یا تضعیف موقعیت ایران، قاطعانه خواهد ایستاد. در همین حال، عباس عراقچی، وزیر امور خارجه نیز با اشاره به تحولات اخیر گفت: «ایران جنگی قهرمانانه را پشت سر گذاشت و دست بالا را در میدان به دست آورد.» عراقچی تأکید کرد: «پیروز واقعی کسی است که از مذاکره هراسی ندارد و بهترین زمان برای گفت‌وگو، درست پس از شکست‌اندن حمله نظامی است.» عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، با موضعی صریح اعلام کرد: «جمهوری اسلامی ایران در هر شرایطی از ظرفیت‌های راهبردی و به‌ویژه قدرت نظامی خود تل‌آویو و واشگتن مطرح بوده است. روزنامه وال‌استریت ژورنال به نخواستند گفت.» او با این سخنان، بار دیگر خط قرمز تهران در قبال برنامه‌های دفاعی را مشخص کرد؛ برنامه موشکی‌ای که با پریی تا اراضی اسرائیل، همواره به‌عنوان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های امنیتی خاورمیانه، در محاسبات اسرائیل و آمریکا نقش داشته است. نخست‌وزیر اسرائیل، در دیدار اخیرش با دونالد ترامپ در کاخ سفید، با صراحت به رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرده است: اگر ایران بار دیگر به دنبال ساخت سلاح هسته‌ای برود، اسرائیل حملات نظامی را بدون درنگ آغاز خواهد کرد. در همین گزارش آمده است که ترامپ در واکنش به این هشدار نتانیاهو گفته است: «ترجیح می‌دهم با تهران

یادداشت

سید ابراهیم حسینی فرد
شب عاشورای حسینی ۱۴۰۴ فراتر از یک مراسم عزاداری مذهبی بود؛ آنجا که رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، در لحظه‌ای سرنوشت‌ساز شخصاً فرمودند نوحه‌ی «ای ایران» طنین‌انداز شود. این فرمان بی‌واسطه نه تنها شور میهن‌پرستانه را با سوگ عاشورایی پیوند زد، بلکه روشن ساخت که حکمرانی نظام پساجنگ تحمیلی ۱۲ روزه، باید هم‌زمان پایبند به «مبانی انقلاب» و «منطق بر اراده و حمایت مردم» باشد؛ چرا که کارآمدی و حفظ تمامیت ارضی در گرو مشارکت و وفاق ملی است.

۱. بازتاب اوج شور ملی در هارمونی مذهبی
آن لحظه که در فضای سوگ‌آلود عاشورا نوای «ای ایران» طنین‌انداز شد، بیش از هر چیز پژوایی بود از حساسیت رهبر انقلاب نسبت به همصدایی با ملتی که پس از حمایت گسترده در جنگ تحمیلی اخیر، شور میهن‌پرستی‌اش را به رخ دشمن کشیده بود. این انتخاب در دل مراسم مذهبی، گویای همدلی

بر «مبانی انقلاب» و «پاسخگو به اراده مردم» باشد.

• تجربه جنگ تحمیلی اخیر نشان داد که تنها با این ترکیب استراتژیک — آمیخته با روح ملی‌گرایی و مشارکت عمومی — می‌توان در برابر تهدیدات خارجی ایستاد و امنیت و اقتدار ایران را تضمین کرد.

• با توجه به مشارکت عمومی در سالیان اخیر و عدم رضایت نسبی مردم از هر دو جناح، اکنون جریان‌های سیاسی کشور از-هر دو طیف- بدون افراط و تفریط، باید همگام با مردم و پشت سر مقام معظم رهبری حرکت کنند و مانع‌بست خود را بر اساس درس‌هایی که از حوادث اخیر رفته می‌شود، -در راستای رویکردهای اخیر رهبری- به روز رسانی نمایند و مانع از دو قطبی سازی جامعه گردند. در این صورت، دوباره مورد حمایت و اقبال مردم قرار گرفته و مشارکت عمومی حداکثر می‌گردد.

• اکنون فرصتی یگانه پیش روی نظام و جریان‌های سیاسی است تا با بهره‌گیری از همه توان داخلی، پلی استوار میان «ارزش‌های انقلابی» و «خواست مردم» بسازند.